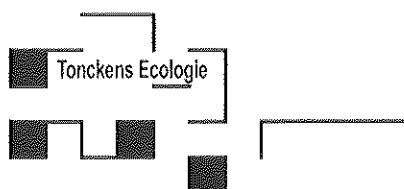

Flora en Fauna onderzoek
Hamsterpein 10 te Drogeham

Quick scan

IN OPDRACHT VAN:

FAM. STORM.

MEI 2010

**Flora en Fauna onderzoek
Hamsterpein 10
Drogeham**

TONCKENS ECOLOGIE
Oosterweg 127
9751 PE Haren
06 23040548
www.tonckens.nl

uitvoering veldwerk
en foto's : J. Tonckens

IN OPDRACHT VAN:
Fam. Storm
Hamsterpein 10
Drogeham

20 mei 2010

Tonckens Ecologie is lid van het Netwerk Groene Bureaus
www.netwerkgroenebureaus.nl

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	4
2	DE FLORA- EN FAUNAWET IN HET KORT	5
2.1.1	Ontheffing en vrijstellingen	5
2.1.2	Gedragcodes	7
2.1.3	Beoordeling van aanvragen voor ontheffing	7
3	INVENTARISATIE	9
3.1	Landschap	9
3.2	biotopen	9
3.3	Ligging ten opzichte van beschermde natuurgebieden	9
3.4	Flora en fauna	10
4	CONCLUSIES	11
5	BRONNEN	12

Bijlage: Plankaart

1 Inleiding

Aan de Hamsterpein 10 is een bestaande schuur gesloopt met het voornemen op dezelfde plaats een nieuwe, iets grotere schuur te bouwen. Ten behoeve van de vergunningverlening is een flora en faunaonderzoek uitgevoerd van de locatie.

In het kader van de bestemmingsplanprocedure en later de uitvoering is het van belang te onderzoeken of er wettelijk beschermde planten en dieren in het plangebied voorkomen en of er mogelijk verbodsbepalingen worden overtreden. Het onderzoek heeft het karakter van een quick scan.

Afbeelding 1: Ligging

Werkwijze Quick scan

Een quick scan flora en fauna bestaat uit een inspectie van het perceel en de omgeving. Het geheel wordt onderzocht op het voorkomen van beschermde planten en dieren door middel van het zoeken naar sporen, en het inschatten van de kans op het voorkomen van beschermde planten en dieren die op het moment van onderzoek niet zichtbaar zijn. Het opnemen van de aard en de toestand van de aanwezige biotopen speelt een belangrijke rol bij het bepalen van de mogelijke geschiktheid van het terrein voor beschermde soorten. De gegevens uit het veldbezoek worden gecombineerd met een studie van bestaande gegevens, gebiedbeschrijvingen. Doordat van veel soorten de verspreiding in de provincie Fryslân redelijk goed bekend is, is het mogelijk een inschatting te maken van de aanwezige soorten. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van verspreidingsatlassen en verspreidingskaarten die via internet zijn te raadplegen. De quick scan leidt tot een lijst met zeker of mogelijk aanwezige beschermde soorten in de invloedssfeer van het plangebied. Op grond van de aard van de ingreep is het mogelijk een inschatting te maken van het optreden van schade, in de zin van het overtreden van verbodsbepalingen. Vervolgens is nagegaan of er vrijstellingen gelden voor de aanwezige soorten. Tot slot worden aanbevelingen gedaan voor het zoveel mogelijk beperken van schade. Indien er het vermoeden bestaat van de aanwezigheid van zwaarder beschermde soorten is nader onderzoek vereist om tot een onderbouwde ontheffingsaanvraag te komen.

2 De Flora- en faunawet in het kort

De Flora- en faunawet is in 2002 in werking getreden. In de Flora- en faunawet is bepaald dat een ieder voldoende zorg in acht dient te nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit houdt in dat iedereen die redelijkerwijs weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten dan wel naar redelijkheid alle maatregelen te nemen om die gevolgen te voorkomen of deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken (Art. 2, het 'zorgplichtartikel').

De Flora- en faunawet bevat tevens een aantal verbodsbepalingen. De verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke projecten, plannen en ingrepen zijn opgenomen in artikel 8 (betreffende planten op hun groeiplaats) en 9 tot en met 12 (betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving). Wanneer plannen worden ontwikkeld voor ruimtelijke ingrepen of voornemens ontstaan om werkzaamheden uit te voeren, dient vooraf te worden beoordeeld of er mogelijke nadelige consequenties voor beschermde inheemse soorten zijn. In beginsel is daarvoor de initiatiefnemer zelf verantwoordelijk.

Artikel 8 Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9 Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10 Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11 Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12 Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Tekstkader 1: Verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet die van belang zijn bij ruimtelijke ingrepen

2.1.1 Ontheffing en vrijstellingen

De wet biedt in artikel 75 de mogelijkheid om ontheffing aan te vragen voor overtreding van de verboden uit de artikelen 8 tot en met 18. Vergunningen worden uitsluitend verleend door de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit. Ontheffingen kunnen alleen worden verleend als aan bepaalde voorwaarden van zorgvuldigheid is voldaan. Zo mag door de inbreuk op het verbod geen gevaar bestaan voor de 'gunstige staat van instandhouding' van de soort in het betrokken gebied.

In het kader van een Algemene Maatregel van Bestuur, het 'Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten', is geregeld dat onder verschillende voorwaarden vrijstellingen gelden. Het Ministerie heeft hiervoor de beschermde soorten ingedeeld in 3 tabellen. Vogels vallen onder een apart beschermingsregime.

Tabel 1 (beschermingsniveau 1)

Hieronder vallen algemeen voorkomende zoogdieren, bruine kikker, groene kikker en gewone pad, kleine watersalamander, een aantal mierensoorten, de wijngaardslak en algemeen voorkomende beschermde planten.

Voor soorten van tabel 1 geldt een *vrijstelling indien sprake is van bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of indien sprake is van ruimtelijke ontwikkelingen*. Dit is het geval bij bijvoorbeeld het maaien van bermen, landbouwkundig gebruik, recreatief gebruik en ruimtelijke ontwikkelingen zoals woningbouw of natuurbouw. *Voor andere activiteiten is een ontheffing nodig*. Er wordt getoetst op het criterium: *'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'*.

Tabel 2 (beschermingsniveau 2)

Hieronder vallen de meeste van de beschermde plantensoorten, alpenwatersalamander en levendbarende hagedis, moerasparelmoervlinder en vals heideblauwtje, bempje, kleine modderkruiper, meerval, rivierdonderpad, vliegend hert en rivierkreeft.

Voor soorten van tabel 2 geldt een *vrijstelling* voor dezelfde activiteiten genoemd onder niveau 1, *mits er gewerkt wordt volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode*. Is er geen gedragscode, dan moet er ontheffing worden aangevraagd. Deze wordt getoetst aan het criterium: *de activiteit doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort* ('lichte toets'). Voor alle vogelsoorten wordt getoetst aan de onder niveau 3 genoemde criteria ('uitgebreide toets').

Tabel 3 (beschermingsniveau 3)

Hieronder vallen bijvoorbeeld de das, boommarter, eikelmuis, veldspitsmuis, waterspitsmuis, zeehond, de meeste amfibieën en reptielen, alle soorten vleermuizen, een aantal vissen, vlinders en libellen en enkele bijzondere plantensoorten en kevers. Deze tabel is samengesteld uit:

- soorten die aangewezen in bijlage I van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten
- soorten die aangewezen zijn op grond van bijlage IV van de Habitatrichtlijn.

Voor de soorten uit bijlage I van het Vrijstellingenbesluit geldt een *vrijstelling* indien de activiteiten zijn te kwalificeren als *bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik* en mits de activiteiten worden uitgevoerd op basis van een goedgekeurde *gedragscode*. Voor artikel 10 kan geen ontheffing worden verleend. Voor activiteiten die vallen onder *ruimtelijke inrichting of ontwikkeling* geldt geen vrijstelling. Hiervoor is een *ontheffing* nodig. De aanvraag wordt getoetst aan het volgende criterium: *er is sprake van een bij wet genoemd belang, én er is geen alternatief, én de activiteit doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort* ('uitgebreide toets').

Voor soorten uit bijlage IV van de Habitatrichtlijn is sinds een uitspraak van de Raad van State geen ontheffing meer mogelijk voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling. Alleen wettelijke belangen die in de Habitatrichtlijn worden genoemd vormen een grond voor ontheffingverlening. Dit zijn: het belang van bescherming van flora en fauna, het belang van volksgezondheid en openbare veiligheid en andere dwingende redenen van groot openbaar belang.

Vogels

Vogels vormen een aparte categorie naast de bovengenoemde beschermingsniveaus. Voor vogels is geen vrijstelling mogelijk in het geval van ruimtelijke ingrepen. Werkzaamheden dienen daarom zo uitgevoerd en gepland te worden dat er geen schade kan optreden. Dit betekent dat er gewerkt moet worden buiten de periode dat er broedende vogels aanwezig zijn. Voor een aantal soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn. LNV heeft een lijst opgesteld van soorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn, hieronder vallen bijvoorbeeld boomvalk, buizerd, ransuil, sperwer. Daarnaast hanteert LNV een lijst met soorten waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn, maar waarvan inventarisatie wel gewenst is.

2.1.2 Gedragscodes

Op grond van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode geldt een vrijstelling van de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet voor soorten genoemd die vallen onder beschermingsniveau 2.

De vrijstelling is bedoeld voor het **bestendig gebruik** en voor **werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud, en ruimtelijke ontwikkeling en inrichting**.

Voor soorten die vallen onder beschermingsniveau 3 en vogels geldt op grond van een goedgekeurde gedragscode een vrijstelling voor de artikelen 8, 9, 11 en 12 van de Flora- en faunawet. De vrijstelling is bedoeld voor het **bestendig (blijvend) gebruik** en voor **werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud**. De vrijstelling geldt niet voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Een gedragscode moet minstens dezelfde waarborgen bieden als een afzonderlijke ontheffing vanuit de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet. Dit betekent dat gedragscodes concreet moeten zijn. In een gedragscode staat op welke manier invulling wordt gegeven aan zorgvuldig handelen. Een gedragscode leidt daarom tot zorgvuldig handelen met beschermde soorten zodat:

- de werkzaamheden geen wezenlijk negatieve invloed hebben op de beschermde soorten.
- schade aan beschermde soorten zo veel mogelijk wordt voorkomen of beperkt. Meestal is een inventarisatie van soorten nodig voordat de werkzaamheden beginnen. Maatregelen zijn bijvoorbeeld: het markeren van bomen of nesten (in het veld en/of op een kaart), het werken buiten het broed- of paarseizoen, of een geleidelijke, gefaseerde uitvoering van werkzaamheden, zodat dieren de tijd krijgen om uit te wijken naar een ander leefgebied.

Er zijn momenteel een groot aantal goedgekeurde gedragscodes beschikbaar. Zo is er een gedragscode voor de Waterschappen, een gedragscode Zorgvuldig bosbeheer en een gedragscode voor de bouw- en ontwikkelingssector. Een ieder kan de gedragscodes gebruiken, zolang de voorgeschreven werkwijzen uit de betreffende gedragscode worden opgevolgd. Wanneer gebruik wordt gemaakt van een gedragscode voor een bepaald werk is het altijd belangrijk om aantoonbaar, dat wil zeggen goed gedocumenteerd, volgens deze gedragscode te werken. De inhoud van de gedragscode moet bijvoorbeeld worden opgenomen in werkprotocollen.

Voor een overzicht van goedgekeurde gedragscodes zie www.minlnv.nl

2.1.3 Beoordeling van aanvragen voor ontheffing

Ontheffing kan aangevraagd worden bij de Dienst Regelingen van het Ministerie van LNV. Formulieren en toelichtingen zijn te vinden op het Invloket (www.hetlnvloket.nl).

Indien schade aan zwaarder beschermde soorten optreedt (tabel 2 en 3) zijn er in principe twee mogelijkheden:

1. mitigerende maatregelen treffen

Voorkomen van overtreding van de Flora- en faunawet door voordat begonnen wordt met het project mitigerende maatregelen aan Dienst Regelingen voor worden gelegd. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort. Het betreft hier de functies van het leefgebied die ervoor zorgen dat de soort succesvol kan rusten of voortplanten, bijvoorbeeld migratieroutes en foerageergebied. Als deze veilig worden gesteld door vooraf mitigerende maatregelen te treffen is er mogelijk geen ontheffing meer nodig. Om zeker te zijn dat de maatregelen voldoende zijn kunnen ze vóóraf beoordeeld worden door Dienst Regelingen. Met dit besluit kan aangetoond worden dat u zich houdt aan de Flora- en faunawet. Het besluit heeft u bijvoorbeeld nodig als iemand bezwaar maakt tegen uw project of vraagt om handhaving van de Flora- en faunawet.

2. Ontheffing aanvragen

Kan de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort niet worden gegarandeerd worden door mitigerende maatregelen dan dient een reguliere ontheffingsaanvraag ingediend te worden. Bij de beoordeling stelt Dienst Regelingen de vragen:

1. In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast door de werkzaamheden?
2. Is er een wettelijk belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
3. Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
4. Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?
5. Dienst Regelingen beoordeelt vervolgens of het wettelijk belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en).

3 Inventarisatie

3.1 Landschap

Drogeham ligt in een landschapstype in Fryslân dat wordt aangeduid als de Noordelijke Wouden. De Noordelijke Wouden bevinden zich op de noordwestelijke helling van het Drents Plateau en bestaat uit een basis van keileem, waarop tijdens de laatste ijstijd dekzanden zijn afgezet. Karakteristiek voor dit landschap zijn houtwallen en houtsingels die hier de grenzen van de percelen markeren. Hierdoor is een fraai, kleinschalig landschap ontstaan. Houtwallen ('hege diken' of 'dykswâllen') komen voor op de hoger gelegen gronden en houtsingels (elzensingels) komen voor op de lager gelegen gronden.

Aan weerszijden van de Hamsterpein strekken de smalle percelen grasland zich in beide richtingen uit, omzoomd met elzensingels.

3.2 biotopen

De plaats van de nieuwe schuur komt overeen met de oude schuur. De nieuwe schuur wordt ongeveer 3 meter langer. Aan de westzijde grenst een elzensingel en een sloot. Aan de zuidzijde is eveneens een sloot aanwezig.

Gevolgen van de ingreep

Landschappelijk zal de ingreep geen gevolgen hebben. De structuur van het landschap wordt niet aangetast en er worden geen sloten gedempt of singels gesloopt. De afstand tussen schuur en houtsingel zal minimaal 6 meter bedragen.

3.3 Ligging ten opzichte van beschermde natuurgebieden

Drogeham maakt deel uit van het nationaal landschap Noardlike Fryske Walden. In nationale landschappen is ruimte is voor de opvang van de plaatselijke woningbehoefte, pilots landelijk wonen, lokale en regionale bedrijvigheid, verbetering van de lokale en regionale ontsluitingsstructuur, een duurzaam ontwikkelingsperspectief voor de landbouw en voor recreatieve ontwikkelingen; dit alles met respect voor de landschappelijke kernkwaliteiten. Voor grootschalige ontwikkelingen is geen ruimte.

Het gebied maakt geen deel uit van de Ecologische Hoofdstructuur van Friesland en ligt niet in de nabijheid van beschemde Natura 2000 gebieden.

3.4 Flora en fauna

Op de plaats van de te bouwen schuur komen slechts weining planten of dieren voor. Een groot deel van het oppervlak bestaat uit braakliggende grond. Op een strookje grasland komen soorten voor van voedelijke, gestoorde omstandigheden zoals Engels raaigras, Fioringras, Geknikte vossenstaart, Paardenbloem, Ridderzuring, Timothee, Kruijpende boterbloem, Pitrus, Kweek, Vogelmuur e.d.

De singel aan de rand van het perceel bestaat uit een boomlaag van Gewone es en Zwarte els en bevat in de struiklaag Hondstroos.

De sloten zijn voedselrijk en bevatten een dikke laag slib. De natuurwaarde van deze sloten is laag.

Er zijn geen sporen van dieren gevonden en geen (actuele of potentiële) verblijfplaatsen van dieren vastgesteld. De singel worden mogelijk gebruikt door vleermuizen om te foerageren. Ook kunnen er diverse kleine zoogdieren in de singel voorkomen. Aangezien de plannen alleen betrekking hebben op het bebouwen van de kavel en er geen effecten op de omringende singels verwacht worden is dit niet nader onderzocht.

Abbeelding 2: De onderzochte locatie

4 Conclusies

Beschermde soorten zijn niet aangetroffen. Conflicten met de flora en faunawet zijn daarom niet te verwachten. Hieruit volgt dat er geen ontheffingen ex art 75 van de Flora en faunawet hoeven te worden aangevraagd. Het gebruik van gedragscodes is niet nodig.

Bij het bouwen van de schuur worden geen natuurwaarden geschaad, de bestaande landschapsstructuren blijven in stand.

5 Bronnen

Centraal Bureau voor de Statistiek. Register Biodiversiteit, CD-rom; Bio Base 1997. Voorburg.

Dienst Landelijk Gebied. Handreiking Flora en Faunawet. Werkdocument. Oktober 2006. Dienst Landelijk Gebied, Utrecht.

Meijden, R. van der. 1990. Heukels' Flora van Nederland; Wolters Noordhof Groningen.

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit, 2005. Buiten aan het werk. Brochure over de flora en faunawet.

Besluit van 28 november 2000. Stb. 525, houdende regels voor het bezit en vervoer van en de handel in beschermde dier- en plantensoorten (Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten), laatstelijk gewijzigd bij besluit van 10 september 2004, Stb 501.

Schroor, Meindert, 1993. De wereld van het Friese landschap. Wolters Noordhoff. Groningen.

Internet

Stichting Reptielen, Amfibieën en Vissen Onderzoek Nederland. www.ravon.nl.

Ministerie van LNV. Natuurwetgeving. Te raadplegen via www.mininv.nl

Natuurloket. Gegevens over beschermde gebieden en soorten. www.natuurloket.nl

Digitale Natuuratlas Fryslan. Te raadplegen via www.fryslan.nl

Plankaart

